

ACCIÓ CATALANA

PUBLICACIÓ SETMANAL

Redacció i administració: Trafalgar, 14. - Barcelona.

LA FEBLESA DELS IMPACIENTS

Tant com en els elogis i en els comentaris falaguers, els homes d'ACCIÓ CATALANA ens fixem en les objeccions que des dels altres sectors del camp patriòtic català es fan a la nostra actuació. I fins ara, tot havent-hi entre aqueixes objeccions punts de mira respectables i raonables, no n'havem trobada cap que signifiqui un guany o una millora sobre la nostra posició. Al contrari, les crítiques ens han convençut més de la lògica i de l'eficàcia d'aquesta.

Una de les objeccions que ens han estat fetes, és la de condicionar l'apellació a la violència. Tot comentant la conferència d'En Rovira i Virgili a l'Ateneu barcelonès, escriu N'Albert Sans al setmanari *Pàtria*, de Valls:

"Diguin el que vulguin i vulguin o no, *Acció catalana* està de bon principi trepitjant el terreny relliscós de la contradicció. Per un costat, la convicció ferma de què la llibertat de Catalunya no pot ésser assolida a les bones, pacíficament, i que l'objectiu d'aquesta llibertat és el punt de l'avenir cap on va Catalunya i cap on demà hi serà arrossegat necessàriament, fatalment, tot el poble, encara que s'estrelli; per altre costat, un entocudiment il·lògic en voler apartar, o al menys diferir, tot procediment de força."

Nosaltres creiem que en aquest punt, la posició d'ACCIÓ CATALANA és perfectament lògica i clara, i que no hi ha en la nostra tesi cap mena de contradicció. Acceptem tots els camins lícits per a anar a la llibertat de Catalunya. Acceptem tots els procediments honestos, àdhuc els heroics. Però l'ús de cada procediment el condicionem a l'eficàcia que pugui tenir en un moment donat. Si d'aqueixos procediments, i assenyaladament el de la força, són usats fora de raó i sense la preparació espiritual i material adequada, es va fatalment al fracàs i es causa un

dany, que pot ésser greu, a la pròpia terra.

L'articulista de *Pàtria* és exigent i impacient. Troba poc radical, poc fort, allò que digué En Rovira i Virgili sobre l'apellació a la violència. I aquest retret ens ha sorprès en les planes del nostre benvolgut confrare vallenc, el qual, tot havent expressat sovint sentiments i parers contraris a la política anomenada col·laboracionista, es manté oficialment dins els rengles de la Lliga Regionalista.

El senyor Albert Sans creu que les condicions que hom posa a l'ús dels procediments de violència són degudes a supersticions.

"Ço que hi ha—i ja que el senyor Rovira i Virgili parlà de supersticions—és que moltes supersticions, que ell no esmentà pas, ens tenen desorientat el nostre judici. Una d'elles és la superstició de la eficàcia d'una propaganda, el creure massa en l'eficàcia impulsora de les idees damunt del poble. L'altra és la superstició timorosa de la força legalment organitzada i el creure que un exèrcit sols pot tenir-lo un estat constituït i que és impossible d'improvisar.

"Que aquestes creences són supersticions, fets actuals es cuiden de fer-los-ho veure. Mirem el moviment feixista d'Itàlia. Quin ideari porta? Quina propaganda el precedí? Doncs bé, un milió d'homes, perfectament organitzats per a la força, s'han alçat al marge i en front de l'actuació de l'Estat. Recapacitem sobre la revolta d'Irlanda i d'altres moviments que s'han aixecat o que s'aixequen arreu, i veureu.

"I és que ço que aixeca avuj els pobles no és precisament una propaganda, sinó l'acció, una acció decidida, ràpida, amb un objectiu ideal ben concret, com més millor, i nuament exposat. Quin fou el secret de la força del moviment sindicalista d'aquí? No pas la força de les idees, car tot el seu ideari, com el del feixisme italià, hom podria escriure'l en l'ungla del dit petit, sinó el desplaçament ràpid d'una acció arrossegadora, i si fou

aturat, no ho fou pas amb propagandes, sinó amb una altra acció contundent i oposada."

Si el moviment sindicalista de Catalunya i el moviment feixista d'Itàlia han d'ésser posats com a exemple, direm ben francament que no acceptem cap d'aqueixes modalitats d'acció violenta. I no solament no les acceptem per raons d'ètica, de la qual un moviment idealista mai no ha de prescindir, sinó per raons pràctiques i d'eficàcia. En el sindicalisme català i en el feixisme italià hi ha moltes més coses a rebutjar que a admetre. L'un i l'altre troben en l'esterilitat de llur obra el càstig de llurs pecats i de llurs errors.

La impaciència és una feblesa. Qui no vegi les formidables dificultats que en la situació actual s'oposarien a l'èxit de certs procediments, i qui es cregui que aquestes dificultats poden ésser vençudes amb fàcils optimismes de plana i amb arguments d'article, és que està mancat d'un sentit que és indispensable als pobles per a vèncer i per a conservar els fruits de la victòria: el sentit de la proporció entre la pròpia força i la de l'adversari.

No creiem en la solució miraculosa del problema català. No creiem en el miracle de la intervenció, ni tampoc en el miracle de la revolta. Aquesta només pot tenir una eficàcia redemptora quan és el coronament d'una redempció moral. Aquesta redempció és la que, Catalunya endins, havem d'apressar des d'ara. Vet ací la tasca immediata i imprescindible dels patriotes catalans.

Si els companys de causa catalana ens haguessin de creure, els aconsellàriem que no esbravin les energies heroiques en actituds almenys prematures i amb un excés d'invocacions a determinades contingències. Una vegada establerta la nostra posició en aquest punt, caldria seguir aquell consell de Gambetta respecte a la qüestió de l'Alsàcia-Lorena: "Pensem-hi sempre i no en parlem mai". Hi ha exterioritzacions inútils i inoportunes que més aviat són contra-productes.

25 CTS.

D'UN DISCURS FAMOS

Guerra i patíbul

N'Alexandre Lerroux, el famós pertorbador de la causa nacionalista i de la causa obrera a Catalunya, pronuncià el 14 darrer un discurs a Les Canàries, a una festa dita de les Arts i de les Lletres. La premsa esquerrista espanyola i sobretot la premsa autènticament republicana de Catalunya, han abominat enèrgicament dels conceptes emesos en aquest discurs, tot remarquant-ne la sinceritat. És aquesta sinceritat la que ens permet comentar francament els mots d'aquest impudic cabdill de la "democràcia espanyola".

Digué En Lerroux al començament del seu discurs, que s'havia passat la vida "fomentant rebelions i agitant passions". Ho sabem perfectament. I sabem que aquestes perturbacions estèrils En Lerroux les havia promogudes únicament i exclusivament a Catalunya. És ací on començà la sinceritat de l'orador: "Aquesta fou la meua obra a Catalunya". Tanmateix, però, cal advertir que ja en aquesta primera manifestació de sinceritat En Lerroux fou incomplet. No digué, per exemple, que aquestes rebelions a la nostra Pàtria les promovia no pas com a republicà, ni com a obrerista sinó simplement com a enemic del nostre país, com a espanyol estRICTE.

Digué després En Lerroux que Espanya estava lliurada a la inèrcia, coarctada d'analfabetisme, sense normes per a situar-se internacionalment, saccejada al litoral per les nacions que reclamen llur independència, amb el problema econòmic sense resoldre, tributant enormement als altres països, consumint-se en lluites mesquines, anul·lant els homes eminents i col·locant-los ran de l'abís, orfes d'energia espiritual, etc. Tot aquests penjaments d'Espanya els expressà En Lerroux amb sinceritat també però sense completar-ne novament les conclusions. Car si de la seva pàtria En Lerroux en coneix tan perfectament la misèria, amb quin dret combat aquells qui se'n volen alliberar? Fugir de fam i de misèria no és, fet i fet, molt humà?

Una altra sinceritat d'En Lerroux: "L'esdevenidor d'Espanya és a l'Àfrica i aquesta serà l'obra de redempció per als nostres fills, per als nostres néts, per a les futures generacions." En aquest punt la nostra coincidència és absoluta.

Però llà on En Lerroux es presentà nu i cru fou en referir-se a la causa de la nostra independència nacional. "No só militar—digué—no cohejo el governament del país; no em complasc amb la guerra del Marroc;

mis ojos lloran con las madres que lloran, mi corazón siente el dolor de la patria por los hijos que sufren y mueren. Però Espanya no pot renunciar a l'Àfrica perquè aquest país és el camp d'entrenament dels soldats espanyols que s'hauran d'aixecar contra Catalunya el dia que aquesta nació reclamarà la seva llibertat. No pas amb els mateixos mots, idèntics, però ben equivalents s'expressà En Lerroux. La seva sinceritat fou absoluta. Qui ha propugnat rebelions, atemptats, incendis, assassinats i violacions no pas al seu país sinó a Catalunya, qui reclama la guerra al Marroc, no pas pel seu país sinó contra Catalunya, és conseqüent en voler donar un ideal guerrer al seu país mancat d'orientació i sense perspectives d'engrandiment, d'assenyalar-n'hi un d'immediat: la guerra contra Catalunya.

En Lerroux, doncs, s'ha descarat. Ell és idèntic avui com vint anys enrera. Si intensament odiava Catalunya en dur-li malvestats, sincerament l'odia avui. Aquesta sinceritat, però, ha tingut un recer vedat en el parlament de Les Canàries: "Si m'hi veies obligat, per mantenir la disciplina i sostenir l'autoritat, jo signaria una sentència de mort."

En Lerroux no ha gosat dir que aquesta sentència seria dictada contra un català i que el patíbul s'aixecaria a Catalunya. No ho ha dit, però tots l'havem entès. Els patriotes catalans n'han pres bona nota.

TROT DE GUILLA

Tenim davant nostre un programa de ball modern. Res, doncs, a primer cop d'ull que, ni de lluny pugui referir-se a la nostra tasca nacionalista. No volem, doncs, malparlar de les "dances exòtiques" a tall de puritans intransigents. No volem tampoc fer-ne una apologia. Tanmateix si bella és la nostra dansa i belles són per als aficionats les dances importades, cadascú sense escoltar preïcs, es lliurarà a la seva preferent. Per cert que si una opinió imparcial ens és donat expressar, no és pas a favor d'aquest ball o d'aquell, ans de la immixció de la nostra dansa tradicional amb els balls cosmopolites. La qual és feta per dos procediments: la introducció de la sardana de passes i contrapunts de dancing americà, cosa que obliga el ballador a adoptar positures tot sovint afroses combinades amb salts i gambades molt poc recomenables—i la introducció en els programes de ball modern, d'una o dues sardanes. Això, va sense dir, és per satisfer els catalanistes de l'entitat que organitza el sarau i fer acallar llurs escritpols.

Aquestes immixcions són les que trobem censurables. Objectivament són les úniques observacions que a propòsit de ballades creiem oportú de fer.

Tornem al nostre programa de ball modern. És, tipogràficament, si fa no fa com els que tots coneixem: un carnet de dos fulls de cartolina on, a la terça plana es conté l'ordre d'execució dels balls, distribuïts en dues parts.

Seguint la lloable tendència cada dia més accentuada, la seva redacció és en català. Però no pas tan sols les indicacions d'entitat, indret i hora, sinó també els balls. Aquí una singularitat dona aquesta versió:

PRIMERA PART

Vals català
Trot de guilla
Una passa
Dos ençà, dos enllà . . .
Trot de guilla
Gec
Trot de guilla
Dues passes

SEGONA PART

Una passa
Trot de guilla
Dos ençà, dos enllà
Trot de guilla
Dues passes
Vals català

Si treiem la traducció d'americana per gec, inútil i que rebaixa el valor de l'acudit de la traducció, vulgaritzant-la tanmateix, podriem dir que el programa és escaient. No recomanem pas que es propagui; volem només significar allò que sota el *trot de guilla* s'amaga de passió catalanesca. És d'aquest *trot de guilla* equivalent el *fox trot* genuí, que nosaltres en treiem una exèmpleritat més.

Havem dit que per al català la idea de Pàtria, mentre Catalunya no recobri la seva sobirania, ha d'esdevenir una obsessió. Aquesta obsessió nosaltres recomanem número darrera número que es porti a tots els ordres de l'activitat quotidiana. I heu's ací uns simpàtics balladors de Bagur, que en llur engrescament per celebrar la festa de santa Reparada, basteixen un envelat per gaudir del dolç deport de la dansa—al qual, segons és fama, es lliuren amb divina agilitat les donzelles de la contrada—i extremen llur afany catalanitzador fins al punt esmentat.

Havem dit que no tenim interès a què es propagui la petita gesta dels dansaires de Bagur. Recomanem, però, el *trot de guilla*, això és, la catalanització extrema. El *trot de guilla* esdevé gairebé un símbol de la passió per la petita minúcia, essencial.

COMENTARIS

Minúcies essencials

Entre les minúcies essencials a què ens venim referint d'ençà de fa dos números, n'hi ha que es refereixen al tracte que hom deu haver de donar als subordinats. Més d'una vegada s'ha discutit i les opinions no han estat unànimes. Nosaltres creiem, però, que la solució és ben clara: un superior no es deu haver de rebaixar parlant la llengua del subordinat. És poc exemplar, és inelegant un cap de casa adreçant-se al servei parlant la llengua d'aquest servei o, tot sovint, el seu dialecte. És descoratjador veure l'afany vulgaríssim d'algunes senyores a esforçar-se a parlar bé en la llengua de les serventes. És, sobretot, trist veure els nostres fadrins paletes, fusters, picapedrers, pintors, etc., avenir-se a parlar a llurs manobres i aprendents en l'idioma d'aquests. Aquest rebaixament, aquesta pèrdua de dignitat, aquesta submissió voluntària a l'inferior és una de les moltes proves de la nostra abjecció nacional.

És essencialíssima una rectificació de conducta. Cal que els nostres burgesos, que les nostres dames, que els nostres fadrins de mester, recobrin llur dignitat de superiors empleant per a comunicar-se amb llurs subordinats la llengua catalana i fins i tot obligant a aquests a parlar-la. Cal capgirar el concepte que es té entre nosaltres de les relacions socials en la qüestió dels idiomes. No és pas una desconsideració parlar en la nostra llengua al no català domiciliat a Catalunya. La desconsideració és d'aquest no català en pretendre que ens comuniquem amb ell en la seva parla. Per al transeünt, per a l'hoste, totes les gentilleses. Per al ciutadanyat tot les obligacions.

Els diaris afectes a la causa de la Pàtria són aquells qui més haurien de curar de la minúcia. Tants de detalls com s'escorren per les columnes dels nostres diaris i que els lleven aquella puresa, aquella integritat, aquell dogmatisme que tant plau als soldats d'una causa noble! Cada dia, però, hom nota un avenç. Cal esperar per a ben aviat, que els nostres periodistes possessonats del *trot de guilla* no deixaran ni un paràgraf, ni un mot, ni una coma que traeixi un manament a la disciplina espiritual a què estem subjectes els devots de Catalunya.

Cal esperar, per exemple, que la feta d'un periòdic de Reus, patriota exemplar i decidit, al publicar en un dels seus darrers números un violent article contra els traïdors que infecten la nostra terra i a sobre mateix gairebé de capçalera, un anunci pro-

pagant la subscripció i venda de la "Vanguardia", aquest diari blasfem de Barcelona, no es repetirà pas molt sovint.

Una minúcia molt essencial. En Lluís Massot la remarcà als delinqüents A Rubí, fogar de patriotes benemèrits, han bastit els joves nacionalistes un esplèndid casal. Arreu la bandera i l'escut de la Pàtria segellen la catalanitat de l'estatge. Per les parets els retrats dels catalans assenyalats: Pi i Margall, Dr. Robert, Verdaguer, Maragall, Prat de la Riba, Font i Sagué, posen de relleu l'alt esperit de distinció i de tolerància característica del nacionalisme català. A la sala d'espectacles però una sorpresa: al farbalà del domàs que cobreix la barana de la galeria els escuts de les quatre "províncies" amb què l'Estat dominador repartí el nostre territori nacional, hi són escampats profusament. Tant, que entre tots plegats s'hi hauria pogut posar el de les capitals de les comarques amb què, naturalment Catalunya està dividida.

Un defecte de cultura històrica fa molt freqüents aquestes contradiccions. El cas no és pas sols de Rubí que havem posat només d'exemple. En altres entitats de vivíssim patriotisme han caigut en equivocacions semblants. Només la caça de la minúcia, l'esperit de *trot de guilla*, propagat fins a desdir, evitarà aquestes desviacions, incorreccions o males interpretacions del que és el catalanisme.

Procediments

Tothom sap perfectament que l'obra humana no és mai perfeta. Així, fóra difícil concórrer a un concert on no hi oïssim la més petita nota discordant. I també a aquest gran concert dels pobles europeus hi ha la seva nota discordant, que no és, certament, petita. Ens referim, com fàcilment es pot endevinar, a Espanya.

Si sempre l'Estat espanyol s'havia mostrat inferior a les potències europees, amb la guerra i, més encara, amb la post-guerra, aquesta inferioritat s'ha palesat nua i crua.

A totes les conferències internacionals a què ha donat lloc la pau, els representants d'Espanya hi han fet un paper llastimós. Ho havem llegit abundantment en periòdics i revistes i ens ho han contat testimonis presencials. Gairebé sempre llur mutisme ha estat absolut; i si alguna vegada s'han llançat a parlar, han demostrat només incompetència i desconeixement de les qüestions.

Si nosaltres en fóssim de tot això uns simples espectadors, la cosa no

tindria cap importància; fóra el número còmic que es barreja amb els exercicis de força i d'equilibri d'un circ. No és, però, així. Catalunya es veu arrossegada per l'Estat a una cursa sense fre vers les profunditats d'un abís, i la devallada es va fent alarmant.

Estem segurs que si fóssim sotmesos a un altre Estat europeu qualsevol, amb totes les commocions i revifaments nacionals que ha produït la post-guerra, a hores d'ara ja hauríem obtingut la llibertat. Només pertanyent a Espanya, podíem restar igual o pitjor que abans en les nostres relacions amb el dominador.

Ara, que no havem tampoc de treure'ns de sobre tota responsabilitat i presentar-nos com uns nens innocents fuetejats per la marastra. De la nostra dissort en tenim una part molt important de culpa. Som, és veritat, els nois fuetejats, però no havem intentat defugir-la ni escapolir-nos-en. Usem el mot més gràfic: havem badat.

Havem tolerat que se'ns rifessin, no ja els de fora, sinó els de dintre. Havem contemplat impassibles com els nostres homes col·laboraven a la governació de l'Estat. Ens havem acontentat amb blasmar de paraula el partit dels traïdors, nat a dins del nostre. No direm que tot això hagi estat per premeditació, però afirmem que ha estat per inconsciència. I en un poble que vol renèixer esplendorós, el primer que ha d'haver-hi és consciència de la Pàtria i de la dignitat.

Estaria molt bé—encara que sense fiar-nos-en del tot—que en un veritable Estat a la moderna empréssim els procediments que a tot arreu han donat el resultat que es cobejava. Però si s'ha dit tantes de vegades que els Pireneus són el límit d'Europa, per què no adaptar-nos a les circumstàncies?

Molt ens temem que a la fi exhaurirem tots els altres recursos i ens veurem obligats a llançar-nos de ple als procediments que ens correspondrien de pertànyer a la categoria ràstica que ens ha atribuït En Lerroux en el seu discurs catalanòfob de Les Canàries.

La gota d'aigua

Així com la minúscula gota d'aigua que cau persistent i amb santa continuïtat sobre la roca viva fins a foradar-la, talment ha d'ésser el nostre nacionalisme: persistent, procurant sempre—aquest és el nostre deure—minar la roca viva de l'enemic, que més que roca és argila fràgil amb semblança de rocam inexpugnable. Únicament amb la nostra voluntat de cada dia però sense cap defalliment, podem reduir al no res aquesta roca d'escenografia que és l'Estat opressor de la

BIBLIOTECA PARTICULAR
ESTANISLAU ROIG GINGI
— BARCELONA —

BIBLIOTECA PARTICULAR
ESTANISLAU ROIG GINGI
— BARCELONA —

nostra Pàtria. Així podríem dir que la tasca de tots els inscrits a ACCIÓ CATALANA és la de la simplicitat grandiosa de la obra de la minúscula gota d'aigua. Ara que la nostra acció no l'havem de limitar solament a barrinar per dins de la carcassa de l'opressor, sinó que cal dirigir-la principalment a dins de casa nostra. Cal dirigir-la — amb amorós convenciment primer i amb enèrgica actuació després — a tots aquells qui pregonant un ferm nacionalisme en la realitat no són res més que uns grans hipòcrites, l'únic nacionalisme dels quals és aquell que no els perjudica llurs finances particular que podrien en bella part esmerçar-se a mantenir veres escoles nacionals. Amb aquests patriotes tebis cal emplear-hi tota la nostra força convincent, que és la de la raó, i amb els altres, els catalans renegats, aquells que es collorcen com una palmera del desert a la carícia del buf vexador del tirà, per aquells, només el nostre menyspreu primer i l'exil després, quan vindrà el dia en què la Pàtria alliberada, usará magníficament dels atributs de la seva sobirania.

FONTS

I DOCUMENTS

Irlanda davant el tractat de Londres

D'un assaig de psicologia política signat Roger Mauviré, professor de l'Universitat nacional d'Irlanda, traïm els paràgrafs següents:

Resum del Tractat

Irlanda, sota el nom d'Estat lliure d'Irlanda, obté l'estatut de tot Dominió imperial, amb un Parlament, i un Executiu responsable davant el Parlament. Les relacions entre l'Estat lliure i la Corona, sobretot en ço que es refereix al nomenament de governador general, seran els de la Corona amb el Canadà. Un jurament, que hauran de prestar els diputats irlandesos, expressa i precisa aquest estat de coses. Irlanda assumeix la seva part en el deute de guerra i les pensions, però té el dret de presentar contra-reclamacions, financeres, sotmeses, faltant entesa directa, a l'arbitratge. Les forces imperials asseguruen la defensa costera d'Irlanda fins al moment en què, en cinc anys a més no tardar, en prendrà la seva part. Irlanda, en temps de pau,

obre quatre ports, amb aeròdroms adjacents, a les forces imperials; en temps de guerra, aquelles altres facilitats per les quals serà requerida. Manté una força armada proporcional a la de la Gran Bretanya, tenint en compte la diferència en nombre de les poblacions. En el termini d'un més després de la rectificació del present instrument, la "Irlanda del nord" (Ulster orangista) tindrà el dret de declarar que refusa d'entrar a l'Estat lliure, i, en aquest cas, cau sota la Llei de Partició (1920); però aslehores una missió composta d'un irlandès, d'un ulsterià i d'un ciutadà de l'Imperi britànic (hom parlà del general Smuts), president, refundrà les fronteres de l'Ulster dissident, "tot condescendent als desigs dels habitants fins allà on ho permetran les condicions econòmiques i geogràfiques". Parlament imperial i Parlament de la "Irlanda del Sud" constituirà un govern provisional, per a preparar, en un termini màxim de dotze mesos, la constitució d'un Parlament i d'un Govern de l'Estat lliure."

"Jo em trobava a Dublín el dia en què es conegueren les clàusules del tractat i puc testimoniar que hi foren generalment acollides amb satisfacció, amb aconortament, amb joia. Puc anomenar qui, després d'haver esdevingut intractable republicà, inflexible adversari de l'Estat lliure, i qui el 8 de desembre me'n comentava amb embriagament les futures delícies. Quan el 9, de Valera digué al país que, sostingut per dos ministres, Austin Stack i Cathal Brugha, anava a combatre a la Dail la rectificació del tractat hi hagué estupor: el seu coratge, la seva honestat, la seva alta moral imposaven sempre, però la massa s'atorollà.

D'altra part se sabia que darrera Collins, ministre de les finances i soldat de nomenada, personatge és cert, però tan popular com de Valera i únic que en podia balancejar el crèdit, s'hi aplegaven els caps de l'exèrcit, Ricard Mulcahy, cap d'estat major, O'Duffy, oficial de relació amb el comanament britànic, Garoid O'Sullivan, Sean Mac Kean, el fargaire del Ballinalee, una mena d'heroi nacional.

A la Dail Eireann

És en aquestes condicions que s'obrí, el 19 de desembre, després de quatre comitès secrets tinguts la setmana precedent, la sessió pública de la Dail Eireann. Aquesta sessió es suspengué el 22 de desembre i es reprengué el 3 gener, acabant el 8 amb el vot decisiu. Hom escoltà de seixanta a vuitanta discursos per tal com el celta pur té la facúndia més intemperant encara que el celta romanitzat. Hom veié apa-

rèixer les *black women*, les dones en negre; la mare dels dos Pearse, afusellats en 1916, la dona de Clarke, executat durant la "Setmana de Pasqua", la germana de Mac Swiney, voluntàriament mort de fam al càrrec de Brixton, la dona d'O'Callaghan, occidida pels *Black and Tan's*. Hom escoltà un jove oficial, Fionan Lynch, partidari del tractat qui rudament digué: "Massa indecentment feu espategar davant nostre el ossos dels morts". Hom escoltà també la republicana comtessa Markiewicz preguntant si verament Collins anava a desbancar el vescomte Lascelles pera casar-se ell amb la filla del rei, la princesa Mary. Es canviaren moltes de paraules inútils, moltes de lamentables, moltes més encara de perilloses—Anglaterra estant a l'aguait, —com s'esdevé sempre quan una qüestió simple, per comptes de tallar-se ràpidament, s'arrossega en converses ocioses.

L'opinió

Tot amb tot l'opinió pública, després d'un moment de silenci desorientat, aixecà la seva veu de mica en mica; sostinguda vigorosament pel clergat i la prelacia (lletra del sin-feiner Dr. Fogarty, bisbe de Killalve, 27 de desembre), augmentada pel portaveu de la premsa diària, que cada dia en veu més alta reclamava el tractat. Els primers, la gent de classe, aquells qui justament havien elegit de Valera, es feien sentir al Consell del Comtat; Kilkenny, Longford seguien el 28 de desembre; Offally, Carlow el 29, i molt aviat una quinzena d'altres consells; a Monaghan, els comitents del diputat Mac Entee, el qual pretenia votar contra l'Estat lliure, s'esbatussaven amb ell per arrencar-li la dimissió; Frank Drohan, diputat-batlle de Cloumel, no esperà aquesta actitud i marxà honestament. De Valera temptà un darrer esforç: el 5 gener someté oficialment a la Dail el "document n.º 2", projecte d'esmenes al tractat que ell ja coneixia per les sessions secretes i que, si és adoptat, el gabinet proposaria al govern britànic. El partit advers objecta que el vot ha d'intervenir primer, per sí o per no, per o contra els articles signats el 6 de desembre; l'assemblea segueix, i el diumenge 8 gener, al vespre, per 64 vots contra 57, aprova els seus plenipotenciàries.

En veritat hauria pogut passar a l'escrutini des del 19 de desembre, havent estat ja examinats els fets que comanaven la situació en Comitè secret ja setmana anterior i, en aquesta primera sessió pública, havent pres ja cada partit posició i desenrotllat els seus arguments, els quals no podien sinó ésser indefinidament repetits.

(Seguirà)

EX T R E T

DE L'IDEARI PROPAGAT

PER AQUESTA NOVELLA ORGANITZACIÓ

SORGIDA DE LA CONFERÈNCIA NACIONAL

C A T A L À :

ACCIÓ CATALANA no és un altre partit polític: és una unió de patriotes que et demana l'esperit per Catalunya.

L'afany de llibertat nacional una hora o altra tu l'has sentida. Davant uns magistrats que no t'entenen; havent de firmar documents que no saps el que diuen; pagant tributs que no són esmerçats en benefici de la terra; assistint a escoles on menyspreen la història de la teva Pàtria i injurien el seu dret; trobant-te l'esclau i no el senyor d'una burocràcia que tu pagues; sentint el contracop de pactes comercials fets a benefici d'altres terres; donant la teva sang i la dels teus fills per aventures guerreres que no t'importen; en fi, treballant tu, perquè uns altres facin veure que governen i essent sempre el ciutadà de segona classe d'un país que no és el teu... tu has dit una hora o altra: Cal que això s'acabi!

ACCIÓ CATALANA ET DONA LA RAÓ

Sí, cal que això s'acabi! Cal que els catalans ens governem, i no sols perquè ho farem millor, sinó perquè la nostra dignitat no permet que, malament ni bé, ens governin forasters. Avantpassats nostres es deixaren enlluernar, creient possible una convivència harmònica: el Comte-duc i Felip V demostraren com entén la convivència la gent de Castella; de llavors ençà Catalunya fou tractada i tinguda legalment per terra conquistada i malgrat del nou règim—darrera esperança fallida—que a Espanya ha estat de centralització i no de llibertat, seguim iguals, assimilada Catalunya a les terres mortes de l'estepa castellana. Cal que això s'acabi! No volem prendre revenja, no volem governar i oprimir el poble que durant tres segles ens

ha desgovernat i ens ha oprès. Som generosos i no ho volem. Només volem la llibertat.

ACCIÓ CATALANA T'ACUSA

De l'estat actual tu en tens la teva part de culpa: zelós que ets de la teva dignitat com a home, no ho ets de la teva dignitat com a català. Per què ajudes a mantenir la premsa espanyola i, sovint, anticatalana? per què toleres la mascarada dins del temple? per què no imposes amb el teu abstencionisme que en català t'hagin de donar els espectacles? per què et rebaixes a parlar foraster dins de Catalunya? per què no et mantens en un allunyament auster de les autoritats espanyoles? per què no ets tothora català i no res més que català?

L'única excusa que tens és que estem desorganitzats i que series un franc tirador enfront d'un exèrcit enemic, d'un exèrcit d'ocupació.

ACCIÓ CATALANA ET CRIDA

Ella ve a organitzar la resistència; ve a formar amb tu i amb milers com tu, francs tiradors avui, el poderós exèrcit de demà. Inscriu-te tot seguit en els seus rengles, però conscient de l'obligació que t'imposes. No pensis pas que n'hi ha prou amb una quota anyal i que els altres treballin. No; som tots els catalans, ets tu, català o catalana que llegeixes ara aquesta fulla, qui ha de treballar. ACCIÓ CATALANA et donarà mitjans, et donarà el consell, t'indicarà el lloc que et pertoca; tu, si entres en la seva organització compleix sempre amb el teu deure, sinó, caldria

foragitar-te'n. Lliurement hi entres, lliurement podràs sortir-ne; mentre hi siguis, però, et caldrà treballar sense repòs: quan hagis d'obeir, obeeix.

ACCIÓ CATALANA VE A ORGANITZAR LA VICTORIA

Amb una propaganda intensa per tots els mitjans, amb una pressió constant, amb un desgast sense treva, amb una empena decisiva quan arribarà l'hora, ACCIÓ CATALANA farà triomfar la nostra causa. Si tu no haguessis pres part en la lluita, amb quin dret et gaudiries de la victòria?

Quan tinguem una Catalunya lliure; quan tinguem una Catalunya políticament i socialment justa, de la qual poguem dir, com deia En Muntaner de la Catalunya del seu temps, que cap poble no hi ha tan ric perquè en cap no hi ha tan pocs pobres; quan tinguem una Catalunya on damunt aquesta àuria mediocritat econòmica creixi esponerosa la flor de la cultura cívica, haurem d'assenyalar-te amb el dit i dir-te: "Has estat un mal fill de Catalunya"?

No. Tu vols ésser un dels triomfadors; tu vols ésser un dels combatents, tu t'inscriuràs ara mateix a ACCIÓ CATALANA... ACCIÓ CATALANA reparteix als seus adherits el Butlletí i totes les seves publicacions de propaganda.

ACCIÓ CATALANA aprofita per la causa nacional totes les iniciatives i totes les facultats dels seus adherits.

ACCIÓ CATALANA assisteix i empara els seus adherits que pateixin per Catalunya.

REVISTA DE LA PREMSA

En Lerroux sincer

La premsa ciutadana gairebé no ha comentat el famós discurs del cabdill de la catalanofòbia republicana. Llevat dues o tres excepcions, la premsa dita barcelonina res no té de barcelonina, ni molt menys de catalana. La premsa diària de Barcelona podria sortir perfectament a qualsevol província d'Espanya i ningú no hi trobaria a mancar res. Anem a dir que com o provinciana es compta i com a tal actua. No hi ha un diari barceloní que abandoni de tant en tant la seva plana central a la fantasia dels seus col·laboradors espanyols?

El discurs d'En Lerroux a Les Canàries, a qualsevol altre país amb mitjana consciència nacional hauria produït una reacció vivíssima. Durant alguns dies el to de la premsa hauria estat donat per les controvèrsies iniciades entorn d'aquella apel·lació bèlica. Ací no ha passat res...

En canvi, la premsa comarcal, avui dia la veritable premsa catalana, ha donat proves de la seva sensibilitat patriòtica i irònicament o enèrgicament ha plantat cara a les audaces afirmacions del vell enemic de la nostra causa nacional.

El *Baix Penedès*, del Vendrell, (16 setembre) escriu en el seu editorial:

Aquest polític funest, aquest embaucador de les ingenuïtats de la multi tud quan les multituds havien de servir-li d'escambell per a crear-se una posició enlairada, ha tingut ara un acte de sinceritat: En un discurs pronunciat a les illes Canàries, amb ocasió d'una festa de lletres i arts, ha blasmat contra Catalunya, fent manifestacions tant centralitzadores, i amb un color tan pujat d'imperialisme, que deixa molt petits els més encarnissats catalanòfobs que viuen del presupost que Catalunya amb sos cabals cura d'alimentar, més que cap altra "regió" de l'anèmica Espanya.

En Lerroux, que sota les màsques adoptades per representar el paper de farsant amaga l'ànima d'un covard, no es deixa veure amb la freqüència d'abans pel nostre país. Això no ens desplaça pas sobretot no tenint encara Catalunya la llibertat de controlar els estrangers que la visiten per impedir l'entrada als indesitjables.

Les manifestacions anticatalanes les ha fetes En Lerroux fora de la nostra pàtria:

Lluny, és, geogràficament, de la terra nostrada en aquesta hora; però més lluny es troba encara de les manifestacions men-

tideres que, en trobar-se ací, havia fet davant el poble: ell s'ha dit republicà, i ara diu que tot allò era un pur romanticisme; en el seu periòdic, *El Progreso*, es diu autonomista, i ara vol sotmetre sense consideracions els rifenys, per a després,— diu—tenir prou autoritat per a girar les armes en contra de la Catalunya autonomista; ell s'ha dit pimargallà, i ara vol combatre a sang i a foc els "africans d'Espanya" perquè tem que les regions costeres lliberades deixarien desfeta l'engemònia espanyola.

En Lerroux mai no ha estat republicà; mai no ha estat autonomista; mai no ha estat obrerista; mai no ha estat simplement liberal. Aquests qualificatius se'ls ha aplicat per girar pèrfidament els bons republicans de Catalunya contra Catalunya; per organitzar els obrers que viuen entre nosaltres no pas amb fins socials ans per llançar-los contra la ciutat cap i casal de la nostra terra; la seva tasca ha estat entre nosaltres, de descatalanització. El vell Lerroux, emissari del país que detenta la llibertat del nostre, s'ha tret la careta i s'ha presentat tal com és amb tot l'impudor: un espanyol que odia la nostra Pàtria i que per combatre-la es serveix de tots els mitjans.

Are és franc, i ara ens agrada: que no torni a Catalunya a dir mentides.

No: que no torni simplement a Catalunya!

El plet català

Al *Priorat* (15 setembre) periòdic de Falset, En Cèsar Ferrater judica l'urgència de la resolució del nostre problema nacional. Per què ajornar-la? Per què fer més aguda la tivantor entre catalans i dominadors?

És necessari resoldre el plet català. És necessari perquè els fets vius, els fets reals que pugnen per a obtenir la sanció del dret, si no es resolten, s'aguditzen, es malogren, esborrant d'ells el camí de la concòrdia i fent-los passar per l'inconscient camí de l'etzar boirós i imprecís.

Catalunya nació és una realitat. La seva voluntat d'alliberar-se es manifesta contínuament. Cada dia que passa el divorci entre Catalunya i l'Estat detentador de la seva sobirania, és més palès. La diferència de criteri entre els dos pobles és essencial en tots els ordres de la vida política i social.

Que el fet català és un fet viu, real, biològic ho demostren les explosions que tot català sent esclatar en el moment més impensat, ho demostren les continuades anarquies de l'Estat espanyol, amb les quals el poble català i tot català separatament, se sent divorciat; ho demostra el sentiment de fàstic—permeti-se'm l'expressió—

amb què mireu tots i cadascú aquesta funció titellesca dels governs espanyols en què cauen i es formen ministeris per a passar l'estona i no fer mai res de profit per a llur pàtria. I no prou amb això, per a dificultar l'actuació del nostre govern autònom (la Mancomunitat) impossibilitant tota obra de veritable milloració dels serveis públics, com suara amb l'afer dels Telèfons.

Som catalans abans que tot. La convivència d'alguns segles pot haver establert lligams entre nosaltres i els específicament espanyols. S'ha d'acabar però el viure a grat de llurs orgies i llurs inèpcies.

Som catalans d'ençà que l'història té consciència dels pobles. L'ànima del nostre poble no ha mort sinó que viu plena de gràcia. I com aquells de Madrid no es preocupen de coneixe'ns, ens deixen orfes de defensa en les lluites econòmiques amb altres països, com suara amb França en l'afer particularment dels vins.

Afirmem cada dia la nostra fe en Catalunya; treballem per ella; netegem-nos de personalismes i pensem que la salut de la Pàtria és la salut de tots. Com més catalans serem més aprop tindrem la salvació si cada dia pensem i fem quelcom en favor de la redempció de Catalunya, és a dir, per a resoldre el plet català.

Un feixisme català

El català sent aversió instintiva per les gestes de l'exèrcit mussolinia. El nostre tarannà pacífic repugna l'ús de la força i un molt, massa discret concepte de ço que representà la lluita per l'obtenció d'un ideal, ens ha, per dir-ho així, aburgesat, o, més clar encara, acovardit. Ens havem satisfet de saber-nos prou assenyats per a no prendre'ns res a la "valenta" i lliurant-nos a un relativisme alarmant havem posat tots els nostres ideals en solfa, això és a l'abast d'un grup de choristes que els canten Pàtria a través però sense vessllumar-ne per anys i panys llur realització.

Precisament en el nostre número passat, a la secció d'Informació estrangera, reproduïem un article aparegut a *Gerarchia* publicació feixista italiana on es feia l'apologia de la militarització prudent dels ideals col·lectius. Avui, a la mateixa secció reportem la propagació del feixisme per Europa i Amèrica, la seva internacionalització.

A Catalunya, entre patriotes, és molt freqüent el dalir-se per part dels temperaments extremistes per l'adopció dels procediments violents per a la implantació de l'ideal nacionalista. El feixisme mateix ha estat estudiat amb efecte per alguns catalans, no pas per aportar-ne la seva ideologia sinó per adaptar-ne l'organització. Car

és de remarcar que aquesta feixització del catalanisme que alguns reclamen difereix en absolut per la seva finalitat de les altres feixitzacions de partits estrangers. Es tracta, segons ells, de tenir disposats en esquadres de combat promptes i ràpides, els patriotes que s'avinclaran a acceptar la disciplina de l'organització, per ajudar a petits *coups de force*, l'acció moralment agressiva de les organitzacions polítiques.

Tot això però no ha passat de les converses. Els que posem Catalunya en estat moral de guerra amb l'opressor, propugnem de moment una ofensiva moral i en el corresponent estat moral d'agressió. Sobre l'ús de la violència a la Conferència nacional i, fa poc per En Rovira i Virgili, avui, i en l'editorial de la primera plana s'ha fixat clarament el criteri d'Acció CATALANA.

És simptomàtic però, i per això ens en fem eco, que a un periòdic nacionalista conservador *Mataró i la comarca* (16 setembre) s'hi hagin publicat aquests paràgrafs:

Sembla que a Itàlia dona molta feina aquesta organització coneguda per els *fascisti* (de *fascio*, feix), que ve a ésser una lliga de patriotes italians. Per a donar una idea de la seva força caldrà dir que actualment hi estan afiliats un milió d'hommes de 18 a 30 anys, havent-hi ademés 10.000 nois de 15 a 18 anys. El cap d'aquesta formidable força és l'antic *leader* socialista Mussolini, el qual els ha organitzat militarment. Les darreres notícies diuen que van conquerir ciutats a la seva causa i sembla que s'han decidit a marxar sobre Roma per a imposar-se i governar el país. Si pel camí legal no ho aconsegueixen amenacen amb la revolució.

Un cabdill com En Mussolini ens manca als catalans per a portar-nos a la victòria. Arribarem a trobar-lo...?

I que En Josep Pla, antifeixista a Itàlia, en una lletra seva sobre els fets de La Bisbal, apareguda a la *Publicitat* (24 setembre) demana esquadres de combat, *arditi* catalans que, en casos concrets, apliquin llur sanció als enemics de la Pàtria que hi conviuen traïdorament.

Les minories nacionals

Amb referència a la proposició del prof. Murray, aprovada de l'Assemblea ginebrina de la S. de les N. *Renaiement* (23 set.) del Vendrell, publica aquest comentari:

La proposició tercera del professor Murray, aprovada a Ginebra per la Comissió política de l'Assemblea de la Societat de les nacions ha estat satisfactoriament comentada i feliçment acollida dintre Catalunya, per l'aplicació directe que té a la reivindicació d'alguns dels nostres drets,

vexats i perseguits fins avui, com a aspiracions il·lícites de caràcter quasi revolucionari.

Aquesta proposició, que dona atribut a Catalunya per reclamar a l'Estat espanyol el lliure ús de la llengua pròpia davant dels tribunals, i l'ensenyament en català dins les escoles primàries, sostingudes per ell dintre el nostre poble, haurà de fer que Espanya, que forma part d'aquell organisme internacional, atengui la recomanació, feta a tots els Estats, de conèixer a llurs respectives minories, sinó es vol trobar en la situació crítica de mostrar-se davant del món, com un Estat atàvica-ment opressor, indigne de seguir al costat dels altres Estats.

Lligats de mans i peus, només ens ha quedat el suprem recurs d'alçar el nostre pensament a la llum i evocar tota la idealitat del nostre esperit, perquè tota la pàtria se n'amarés, i amb ella ha sorgit la seva ànima irredempt però altiva, que ha clamat pels seus drets, pels seus furs i per la seva llibertat, i que no sols ha protestat contra l'ús obligatori d'un llenguatge que no és seu, davant els tribunals i a dintre les escoles, que ha fet més, ha creat entre altres institucions una Unió jurídica, un Institut de la llengua i una Associació protectora de l'ensenyança catalana, que a més d'anar decidides a la reivindicació d'aquests drets, han ajudat a elevar el nostre idioma a la més alta gradació.

En canvi, degut a la interpretació donada a l'expressió "minories nacionals", modificada després per la de

"minories de raça, de llengua o de religió", *Avant!* (21 set.) de Vilafranca escriu:

Ha estat remoguda ara, amb el recent acord de la Societat de les nacions, la qüestió de les minories nacionals. Hom ha cregut que Catalunya era una d'elles.

Minoria nacional és, al nostre entendre, una part d'una collectivitat nacional qualsevol, sotmesa a un Estat que no és el pròpi. El Rosselló, per exemple, reuneix aquestes condicions.

Catalunya, però.—Catalunya, Mallorca i València—no constitueix una minoria nacional. Catalunya, és nació, amb totes les seves característiques essencials, amb tots els drets a ésser lliure.

El Rosselló es pot acollir a l'acord de la Societat de les nacions. Catalunya no pot de cap de les maneres demanar el seu reconeixement com a minoria nacional. Això fóra un renunciament a la seva independència.

Es tanmateix la bella altivesa d'un català genuí la que ha redactat aquestes ratlles. Des d'aquest punt de vista compartim el seu criteri. Reconeguem però que la situació actual de Catalunya, fragmentada no pas solament en les porcions territorials esmentades sinó en el tros mateix conegut per Catalunya estricta, permet incloure Catalunya a dins aquelles minories lingüístiques sense rebaixar la seva dignitat. Fet i fet totes les armes si per ventura no són igualment bones ni idènticament eficaces poden ésser bellament útils.

NOTICIARI

L'aplec de Poblet

Els patriotes de les comarques tarragonines aniran diumenge, 1 octubre, a l'històric monestir de Poblet en aplec organitzat per les joventuts nacionalistes de Valls i de Montblanch.

A les onze del matí tindrà lloc un acte d'afirmació nacionalista, en el qual prendran part els senyors *Antoni Rovira i Virgili* i *Jaume Bofill i Matas*, d'Acció CATALANA, i altres oradors de la "Lliga regionalista", "Unió catalanista" i "Unió nacionalista republicana de Tarragona". Hi són convidats aixímateix els diputats a Corts i de la Mancomunitat. A dos quarts d'una, cançons per l'Orfeó Tarragoní i l'Orfeó Montblanquí, i sardanes per la cobla la Principal del Camp.

NOTES que cal tenir en compte per la bona organització de la festa.—Encara que la Companyia del Nord augmentarà el nombre de cotxes dels combois ordinaris, la Comissió organitzadora recomana que per evitar aglo-

meracions tothom que pugui utilitzar per al viatge tota mena de vehicles i aquesta recomanació l'han de tenir més en compte les comarques poc distants del Monestir de Poblet.

—Així mateix es recomana als assistents que es portin el menjar o bé, que abans del 28 l'encomanin a una de les següents cases, Hotel "La Capella", Hotel "Viha Engràcia", Hotel del "Centre" i "Masia Blanca", del Balneari d'Espluga de Francolí, situat a cinc minuts del Monestir de Poblet; "Cà la Dolors" i "Cà la Lluïsa", situades a la mateixa plaça del Monestir.

HORARIS DE TRENS: *Sortides de trens per anar a l'aplec*.—Del Baixador del Passeig de Gràcia, a les 5'45; de Vilanova, a les 7'04; de Vilafranca, a les 6'39; de Vendrell, a les 7'16; de Valls, a les 8'45; de Tarragona, a les 7'35; de Reus, a les 8'22; de Montblanch, a les 9'40. Arriben a l'Espluga, a les 9'45.

Retorn.—Sortida de l'Espluga, per Reus, Tarragona, Barcelona, etc., a les

16'42. També a les 18'10 surt un tren de mercaderies per Reus i Tarragona amb cotxes per a viatgers.

Els de les comarques lleidatanes tenen encara millors combinacions: Surten de Lleyda, a les 5'30; de les Borges, a les 6'32. Arriben a l'Espuga, a les 8. També es pot sortir de Lleyda, a les 8'26 i s'arriba a l'Espuga a les 11.

Trens de retorn, a les 16'56, 19'57 i 22'34.

La conferència

d'En Rovira

Amb el present número serà repartit als inscrits a la nostra organització el text taquigràfic de la conferència que el nostre company N. A. Rovira i Virgili donà a l'Ateneu barcelonès la nit del 14 setembre. És un fullet de 32 planes, amb cobertes de color, de 12 x 17 cms.

El seu contingut és segons aquest ordre:

El nou període del Catalanisme.—L'obra de l'esforç.—La diversitat de camins.—La intervenció.—Les formes de la intervenció.—L'odi a Catalunya.—La intervenció parlamentària.—L'absurda col·laboració ministerial.—Catalunya endins: el cas de l'Unió monàrquica.—Importància cabdal de l'ensenyament.—La qüestió religiosa i el catalanisme.—Nacionalisme i federalisme.—La superstitió econòmica.—La federació de les fantomes.—L'ambient internacional.—Les petites nacionalitats i les grans.—L'apellació a la força.—La Pàtria i el patrimoni.—Final: els camins que puguen i els que baixen.

Aquest fullet es posa simultàniament a la venda al preu de 0'25 cèntims.

Actes per diumenge

ACCIÓ CATALANA intervindrà diumenge, 1 novembre, als diversos actes que es desenrotllaran a Poblet (oradors: A. Rovira i Virgili i Jaume Bofill); a Sant Feliu de Pallarols (oradors: Tomàs Garcés i Josep M.º de Sagarra) i Rubí (orador: Ventura Gasol.)

La PUBLICITAT

Diumenge, 1 octubre, aquest popular rotatiu sortirà íntegrament redactat en la nostra llengua. L'ideari de la nostra organització ha trobat en aquest quotidià un orgue adicte, la llista de redactors i col·laboradors del qual és integrada en gran part per bons i excel·lents amics i propugnadors de l'obra magna que s'ha proposat realitzar ACCIÓ CATALANA.

No cal dir com augurem a la *Publicitat* un èxit definitiu que permetrà no pas de restringir el tiratge dels altres diaris que surten o poden sortir

en català, puix que pels pocs que són i per altres més hi ha d'haver lloc a Catalunya, sinó de contribuir a l'ofensiva empresa contra la premsa anti-catalana que per vergonya nacional surt a Barcelona amb l'ajut de molts de patriotes inconscients.

En recomanar la *Publicitat* als nostres amics no pretenem únicament que n'esdevinguin uns lectors assidus i uns subscriptors fidels sinó uns propagadors entusiastes. Tingui hom en compte que ultra la subscripció hi ha l'anunci veritable *essència* que agilitza la marxa del diari. I que ultra la propaganda directa a favor del diari català hi ha la indirecta consistent en la contribució que cadascú de nosaltres pot posar per a desbancar els diaris enemics substraent-los els mitjans damunt els quals basen llur existència: la subscripció i l'anunci.

INFORMACIÓ ESTRANGERA

El feixisme. - La seva internacionalització

Sense fer nostres els comentaris amb què van acompanyades, reproduïm aquestes dades sobre el feixisme i les seves derivacions a l'estranger, aparegudes a l'*Humanité*, de París.

El feixisme està a punt d'esdevenir un moviment mundial. Mentre que antany els grans legistes romans dels quals es reclamen els feixistes, ensenyen al poble encara bàrbar el respecte del dret, llurs descendents s'apliquen avui a violar la llei i retornen a l'estat selvatge. El "gran patriota" Mussolini pot estar joïós de la seva obra. La seva influència no es limita pas a Itàlia. Ha fet escola a tot lo món.

A HONGRIA

Els seus millors deixebles, sense cap dubte, els ha trobat a Hongria. Recentment, representants dels magiars han anat a Milà, on han nuat relacions estretes amb els feixistes italians. Els magiars, que fins ara s'inspiraven sobretot dels procediments emprats pel ztarisme, entre els Cent-Negres, han decidit d'organitzar tropes volants en gran escala i han anat a demanar consells a llurs confreres d'Itàlia. Cal veure que no tardaran a despassar llurs mestres. Si entre els feixistes d'Itàlia hi ha bon nombre de jueus, els hongaresos desvetllats, resoltament antisemites, sabran combinar els mètodes emprats en els programes amb els mètodes mussolinians. Tanmateix podran posar-s'hi coratjosament per tal com llur govern, a semblança del

d'Itàlia, els deixarà fer i fins i tot els encoratjarà.

A SUISSA

Si per ventura hom comprèn la influència que poden exercir els feixistes al país de Horthy, és més curiós de veure països com Suïssa contagiarse'n. Sembla que els llores d'En Mussolini no deixen dormir a un cert ginebrí que li diuen Manuel Forestier i el qual ha decidit de salvar la seva pàtria del flagell del comunisme. Forestier havia exercit durant la guerra el càrrec de gendarme de l'exèrcit suís. Després de l'armistici visqué d'expedients. Acaba de fondar una associació feixista a Gènova. Interviewat recentment per un redactor de la *Tribune de Genève*, ha declarat que es considera com a cridat per a extirpar el comunisme de Ginebra.

A ALEMANYA

També a Alemanya es produeixen en aquests moments moviments anàlegs. Ja s'ha dit que En Mussolini hi fa regularment estades de propaganda. Els feixistes alemanys, que són poderosos, sobre tot a Munic, es diuen *nacional-socialistes*. Aquests dies, un grup de quaranta envai el cafè *Deutscher Theater*, on bombardejà els pacífics clients amb tots els gots, xops i sifons que hi havia damunt les tauletes, amb predilecció els jueus als quals aturen a cops de garrot. Bandejats del local se n'anaren tot tranquilament després d'haver romput els vidres del cafè, taral·lejant cançons patriòtiques. I no era pas la primera expedició aquesta, per tal com feia tres setmanes, aquest mateix cafè, havia estat assaltat per ells.

A NORD AMERICA

A Nord Amèrica, com és sabut, els feixistes duen el nom de *Ku Klux Klan*. Ocasionalment però els burgesos no organitzats i llurs agents i seuaços fan feixisme per llur propi compte.

La premsa americana s'inquieta de l'empleu dels mitjans ilegals als Estats Units. Així, amb motiu dels procediments emprats contra William Foster, el *Chicago Tribune* del 17 setembre, deia: "Si Foster havia violat la llei, calia recórrer als mitjans que indica la llei. S'ha obrat estúpida. Si el mateix govern viola la llei, no farà sinó afavorir la illegalitat. Mai més ningú no respectarà la llei si és tan còmode d'escarufegar-la.

És doncs interessant de constatar que, tot servint-se del feixisme, la burgesia comença de tenir por davant l'extensió que pren el moviment.

Així, p. e., el Consell d'Estat de Ginebra acaba d'obrir una enquesta a propòsit dels tràfecs d'Emmanuel Forestier.